

Nr 137.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående handel med skrot, lump och begagnat gods m. m.; given Stockholms slott den 18 februari 1949.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående handel med skrot, lump och begagnat gods; och
- 2) förordning om ändrad lydelse av § 8 förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,

enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Sammanfattning.

I propositionen föreslås att den nu gällande förordningen den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m. skall ersättas av en ny förordning i ämnet. De viktigaste skiljaktigheterna mellan de båda förordningarna äro följande.

Tillämpningsområdet har utvidgats till att omfatta vissa nya varuslag. Befogenheten att meddela tillstånd att utöva handel, varom här är fråga, överflyttas från länsstyrelserna till de lokala polismyndigheterna. Medan handlande, som innehar kontors- eller butiklokal eller upplagsställe (fast handlande), skall få idka handel i hela riket, skall tillståndet för den, som driver rörelsen utan lokal eller ställe av nämnt slag (uppköpare), i allmänhet begränsas till att avse visst län eller del av län. De fasta handlandena åläggas en ovillkorlig skyldighet att avkräva okänd säljare legitimation. Även uppköparna skola fordra legitimation av okända säljare, såvida avtalet om överlåtelsen icke träffats i säljarens bostad eller affärslokal. För uppköpare har införts skyldighet att föra vissa anteckningar om inköp och försäljningar. Bestämmelserna om bokföring, märkning och förvaring skola äga tillämpning endast beträffande gods som angives i förordningen. För lump- och skrothandelns del ha kontrollåtgärderna i vissa avseenden lättats avsevärt.

(Gällande bestämmelser:)

Nr 386.**Förordning angående handel
med vissa begagnade
föremål m. m.;***given Stockholms slott den 28 maj
1918.***1 §.**

1 mom. Yrkesmässig handel med skrot eller lump eller med dit ej hänförliga begagnade metallvaror, begagnade beklädnadspersedlar eller begagnade skodon eller med artiklar, jämförliga med nu nämnda föremål, vare, med tillämpning av de föreskrifter, som nedan stadgas, tillåten under de villkor, som i övrigt äro för idkande av handelsrörelse i allmänhet enligt gällande författningar fastställda.

2 mom. Denna förordning äger ej tillämpning å handel å marknad och ej heller å handelsrörelse, som avser allenast föremål med konst- eller samlarevärde (antikviteter).

3 mom. Utöver de i denna förordning meddelade föreskrifter gälle i fråga om försäljning av begagnade

(Kungl. Maj:ts förslag:)

**Förslag
till****Förordning angående handel
med skrot, lump och
begagnat gods.**

Härigenom förordnas som följer.

**Förordningens tillämpnings-
område m. m.****1 §.**

1 mom. Denna förordning äger tillämpning å yrkesmässig handel med järn- och annat metallskrot, lump samt begagnat gods av följande slag:

- 1) kläder, skodon,
- 2) cyklar samt delar av och tillbehör till cyklar,
- 3) kameror, klockor, kikare,
- 4) smycken, äkta pärlor, ädla och halvädla stenar,
- 5) ovan ej nämnda föremål, vilka helt eller till väsentlig del bestå av guld, silver, platina, nysilver, koppar, mässing, tenn eller brons.

Med begagnat gods likställas bevis om pantsättning av dylikt gods.

Till handel hänföres även rörelse, i vilken förvärvat gods avyttras efter reparation, nedsmältning eller mindre bearbetning.

2 mom. Från förordningens tillämpningsområde undantages handel å marknad.

3 mom. Utöver bestämmelserna i denna förordning skola gälla de föreskrifter, som i andra författningar

(Gällande bestämmelser:)

guld- eller silvvervaror vad därom särskilt är stadgat.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

äro meddelade angående idkande av handel.

2 §.

I denna förordning förstås med *fast handlande* den som för utövande av rörelse, varom i förordningen är fråga, innehar kontors- eller butikslokal eller upplagsställe, samt

med *uppköpare* annan person, som idkar sådan rörelse.

Rätten att idka handel enligt förordningen.

2 §.

1 mom. Handelsrörelse, som i denna förordning avses, må ej utövas av annan än den, som till sådan rörelses idkande erhållit uttryckligt tillstånd.

Sådant tillstånd kan ej förvärfvas av den, som ej råder över sig och sin egendom eller eljest icke är till handels idkande i allmänhet berättigad, och ej heller av den, som jämlikt 17 § 1 mom. första stycket förverkat rätt att driva handelsrörelse; dock att gift kvinna må, ändå att hon ej råder över sin egendom, kunna under de förutsättningar, som angivas i 4 § av förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, förvärva rätt att idka dylik rörelse.

2 mom. Ansökning om tillstånd, varom i 1 mom. sägs, skall i fall, där enligt de för handel i allmänhet gällande författningar tillstånd eljest ej skulle erfordrats, göras skriftligen hos KB i det län, inom vilket rörelsen skall utövas, eller, där rörelsen skall drivas i Stockholm, hos överståthållarämbetet. Vid ansökningen skall

3 §.

Handel, som i denna förordning avses, må icke utövas utan särskilt tillstånd.

Tillstånd må beviljas bolag eller ekonomisk förening samt enskild person, som gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet och i övrigt anses lämplig.

4 §.

Ansökning om tillstånd till handel skall av bolag, ekonomisk förening och enskild person, som är svensk medborgare, göras hos polismyndigheten i den ort, där rörelsen huvudsakligen skall bedrivas. Angående ansökning av utlänning om tillstånd till utövande av näring är särskilt stadgat.

(Gällande bestämmelser:)

fogas dels intyg att sökanden gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet ävensom att sökanden råder över sig och sin egendom eller, där fråga är om gift kvinna, som ej råder över sin egendom, att mannen tillåter rörelsen och ikläder sig ansvarighet för de förbindelser, hustrun i och för rörelsen kan komma att ingå, dels ock, därest rörelsen skall bedrivas som grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, uppgift å ställe, där rörelsen skall utövas och där föremål, som denna avser, skola förvaras.

KB har att inhämta utlåtande över ansökningen i stad ej mindre av poliskammare, där sådan finnes, eller i annat fall av magistrat eller stadsstyrelse än även av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga samt å landet såväl av kommunalnämnd som av kommunalstämma eller kommunalfullmäktige, där sådana finnas. Tillstånd må meddelas allenast, där KB finner sökanden lämplig att utöva rörelsen.

Har någon i annat fall än nu sagts erhållit tillstånd till utövande av rörelse, som här avses, och skall denna bedrivas som grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, åligger det honom att före rörelsens öppnande hos KB göra anmälan därom med bifogande av uppgift å ställe, där rörelsen skall utövas, och där föremål, som denna avser, skola förvaras.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Ansökningen skall innehålla uppgift om det eller de varuslag, med vilka handel skall bedrivas. Avser ansökningen tillstånd såsom fast handlande, skall uppgift lämnas var rörelsen skall utövas och godset förvaras. Sökes tillstånd såsom uppköpare, skall ansökningen innehålla uppgift om det område, inom vilket verksamheten skall bedrivas.

5 §.

Tillstånd skall omfatta visst eller vissa slag av gods.

Tillstånd för uppköpare skall be-

(Gällande bestämmelser:)

3 §.

Handelsrörelse, som i denna förordning avses, må av bolag eller ekonomisk förening utövas allenast genom särskild föreståndare.

För behörighet att förestå sådan rörelse gälle de i 2 § stadgade villkor; dock att, där föreståndare avgår från sin befattning, den som jämlikt 2 § 1 mom. kan förvärva tillstånd att idka dylik rörelse, må, såframt bolaget eller föreningen ofördröjligen anhåller om tillstånd för honom att utöva rörelsen, förestå denna, intill dess beslut i frågan därom meddelats.

4 §.

I fråga om rätt för stärbhusdelägare att efter näringsidkares död fortsätta rörelsen gälle vad om handel i allmänhet är stadgat; och åligger det stärbhusdelägarna, vid äventyr av handelsrättighetens förlust, att senast inom en månad från dagen för dödsfallet hos KB göra anmälan om rörelsens fortsättande.

Rörelsen må likväl utövas allenast genom särskild föreståndare; och gälle för behörighet att förestå rörelsen de i 2 § stadgade villkor; dock att, utan hinder av vad nu sagts, den, som jämlikt 2 § 1 mom. kan förvärva tillstånd till sådan rörelsens id-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

6 §.

gränsas till att avse visst län eller del av län. Där särskilda skäl därtill äro, må dock tillståndet gälla flera län eller hela riket.

Där rörelse, som i denna förordning avses, bedrivs av bolag eller ekonomisk förening, skall för rörelsen finnas anställd av polismyndigheten godkänd föreståndare, vilken är ansvarig för rörelsens behöriga utövande.

Såsom ansvarig föreståndare må endast den godkännas, som uppfyller de i 3 § andra stycket stadgade villkoren.

Avgår föreståndare, må bolaget eller föreningen, under förutsättning att ansökan om godkännande av ny föreståndare ofördröjligen göres, i avbidan på beslut härom utse person, som uppfyller villkoren i 3 § andra stycket, att tills vidare vara ansvarig föreståndare i den avgångnes ställe.

7 §.

Har rörelseidkare avlidit må rörelsen för dödsboets räkning fortsättas under ett år. Rörelsen må likväl utövas endast genom ansvarig föreståndare, som i 6 § omförmåles; för tiden till dess föreståndare godkänts av polismyndigheten skall vad i tredje stycket nämnda paragraf stadgas äga motsvarande tillämpning.

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

kande, må, där stärbhusdelägarna senast inom nyss nämnda tid anhålla om tillstånd för honom att utöva rörelsen, förestå denna, intill dess beslut i frågan därom meddelats, samt att, där föreståndare därefter avgår från sin befattning, vad i 3 § 2 stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning.

5 §.

Föreståndare, som i 3 och 4 §§ omförmäles, skall i fråga om vad här nedan stadgas angående rörelsens skötsel anses såsom näringsidkare.

8 §.

Föreståndare, som i 6 och 7 §§ omförmäles, skall i fråga om vad här nedan stadgas angående rörelsens skötsel anses såsom utövare av rörelsen.

9 §.

Tillstånd till handel samt godkännande av föreståndare må återkallas, när anmärkningar mot rörelsens skötsel eller mot vederbörandes lämplighet därtill föranleda.

Särskilda föreskrifter för fasta handlande.

6 §.

Bedrives rörelsen såsom grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, må ej för dess utövande eller för förvaring av föremål, som rörelsen avser, användas annat ställe än det, varom anmälan enligt 2 § blivit gjord, med mindre näringsidkaren dessförinnan medelat KB uppgift å det nya stället.

10 §.

Fast handlande må ej för rörelsens utövande eller för förvaring av gods, som rörelsen avser, använda annat ställe än det, som blivit godkänt av polismyndigheten i orten.

11 §.

Ej må fast handlande förvärva gods, som i 1 § sägs, av annan än den, som är känd för handlanden el-

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

ler hans personal eller ock kan legitimera sig på ett tillfredsställande sätt. Beträffande person, som kan antagas driva yrkesmässig handel med gods av ovan omförmält slag, är handlanden därjämte skyldig att förvissa sig om, att vederbörande innehar tillstånd att idka sådan handel.

7 §.

1 mom. Den, som idkar grosshandel med eller försäljning i bod eller från annat upplagsställe av föremål, som i 1 § avses, skall, evad rörelsen omfattar allenast dylika föremål eller ej, föra särskild bok (affärsbok) för inskrivning av varje affär, varigenom för rörelsen föremål förvärvas eller eljest mottages för försäljning.

2 mom. Bedrives rörelsen som grosshandel, må dock från inskrivning uteslutas affär, varigenom föremål förvärvas eller mottages från kronan, kommun eller annan sådan menighet, kommunikationsföretag, fabrik, verkstad eller annan industriell anläggning eller från den, som behörigen idkar rörelse, med vars utövande enligt 1 mom. följer skyldighet att föra affärsbok.

8 §.

1 mom. Affärsbok skall, enligt vid denna förordning fogat formulär, föras för kalenderår och, innan den tages i bruk, inbindas och fördes med fortlöpande sidtal. Affär, för vilken enligt 7 § boken är avsedd, skall i denna omedelbart i fortlöpande nummerföljd inskrivas, med noggrant angivande av dagen för affä-

12 §.

Fast handlande skall föra särskild bok (*affärsbok*) för inskrivning av varje affär, varigenom gods som i 1 § sägs förvärvas för rörelsen eller eljest mottages för försäljning.

Där polismyndigheten det medger, må anteckningar om förekommande affärer göras i annan ordning än i bok; om dylika anteckningar skall i tillämpliga delar gälla vad om affärsbok är stadgat.

13 §.

Affärsbok skall föras för kalenderår och skall vara inbunden och försedd med fortlöpande sidtal. Där rörelsens omfång eller beskaffenhet gör sådant lämpligt, må affärsbok föras i särskilda avdelningar.

Vid inskrivning av affär skall anteckning göras om dagen för affärens avslutande, godsets art samt an-

(Gällande bestämmelser:)

rens avslutande, föremålets eller föremålens art samt antal, mått eller vikt och särskilt kännemärke, där sådant förekommer, ävensom den persons för- och tillnamn, yrke och bostad, med vilken affären avslutats, och det pris, som därvid avtalats, eller, där affären inneburit annat avtal än köp, dylikt avtals innehåll. De om nämnda person lämnade uppgifter skola, där han ej är för vederbörande känd, i den mån så lämpligen kan ske, till riktigheten kontrolleras. Förvaras föremål annorstädes än i affärslokalen, skall i boken finnas anteckning om förvaringsstället.

Kommer föremål å senare dag än den, då inskrivning verkstälts, i näringsidkarens besittning, skall dagen därför angivas.

Har inskrivet föremål blivit sorterat bland andra föremål eller har det undergått sådan bearbetning eller förändring, att det ej kan till sitt förutvarande bestånd igenkännas, skall i boken ofördröjligen göras anteckning om åtgärden och dagen för dess vidtagande. Omedelbart efter avslutande av affär, varigenom näringsidkaren avhänt sig inskrivet föremål, skall, där ej anteckning om sortering, bearbetning eller förändring skett, verkställas anteckning om avhändelsen, med angivande av dagen för affärens avslutande, den persons för- och tillnamn, yrke och bostad, som förvärvat föremålet, samt försäljningssumman, eller, där fråga är om annat avtal än köp, dylikt avtals innehåll.

Där rörelsens omfång eller beskaffenhet gör sådant lämpligt, må affärsbok föras i särskilda avdelningar.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

tal, mått eller vikt ävensom, där ej på grund av godsets mängd hinder däremot möter, om fabrikat och tillverkningsnummer eller annat särskilt kännemärke. Därjämte skola angivas den persons för- och tillnamn, yrke och bostad, med vilken affären avslutats, arten av och numret å den legitimationshandling, som må hava företetts, samt det pris, som avtalats, eller, där affären inneburit annat avtal än köp, dylikt avtals innehåll. Förvaras godset annorstädes än i affärslokalen, skall anteckning göras om förvaringsstället. Kommer godset å senare dag än den, då inskrivning verkstälts, i rörelseidkarens besittning, skall dagen därför angivas.

Då inskrivet gods underkastas sådan bearbetning eller förändring, att det ej kan till sitt förutvarande bestånd igenkännas, skall anteckning ofördröjligen göras om åtgärden och dagen för dess vidtagande. Omedelbart efter avslutande av affär, varigenom handlanden avhänder sig inskrivet gods, skall, där ej anteckning om bearbetning eller förändring skett, verkställas anteckning om avhändelsen, med angivande av dagen för affärens avslutande, den persons för- och tillnamn, yrke och bostad, som förvärvat godset, samt försäljningssumman eller, där fråga är om annat avtal än köp, dylikt avtals innehåll. Anteckning, som i detta stycke sägs, vare dock ej erforderlig beträffande gods, som under minst ett år varit i handlandens besittning.

(Gällande bestämmelser:)

2 mom. Vad i affärsbok inskrivits får ej utplånas eller genom överstrykning eller annorledes göras oläsligt.

9 §.

Affärsbok skall av näringsidkaren förvaras under en tid av tio år, vilken tid räknas från den dag, då sista inskrivningen verkställdes. Avslutad bok må mot bevis kunna lämnas till förvaring i Stockholm hos poliskammaren och annorstädes hos vederbörande magistrat, stadsstyrelse eller landsfiskal. Vid rörelsens övergång till annan innehavare skall affärsboken till denne överlämnas; vid rörelsens nedläggande skall boken avlämnas till myndighet, som nyss nämnts.

10 §.

1 mom. Å föremål, rörande vilket inskrivning gjorts i affärsbok, skall näringsidkaren så fort ske kan efter inskrivningen anbringa varaktig beteckning, angivande det år och det nummer, varunder inskrivningen verkstälts, ävensom, där boken förts i särskilda avdelningar, den avdelning, däri inskrivningen ägt rum. Beteckningen skall vara tydlig och anbringas så, att den är lätt skönjbar.

Avser inskrivning flera föremål, och kan beteckning, som nu sagts, icke utan synnerlig svårighet eller omgång anbringas å vart föremål, må för dessa eller vissa av dem, så framt de förvaras utan sammanblandning med andra föremål, användas allenast en beteckning, där denna anbringas på sådant sätt, att därav tydligt framgår, att den avser

(Kungl. Maj:ts förslag:)

14 §.

Vad i affärsbok inskrivits må ej utplånas eller genom överstrykning eller annorledes göras oläsligt. Affärsbok skall förvaras under en tid av tio år, räknat från den dag, då sista inskrivningen verkställdes. Vid rörelsens övergång till annan innehavare skall affärsboken överlämnas till denne; vid rörelsens nedläggande, skall boken avlämnas till polismyndigheten i orten.

15 §.

Å inskrivet gods skall så fort ske kan anbringas tydlig och varaktig beteckning, som gör det möjligt att utan omgång återfinna anteckningarna angående den affär, varigenom godset mottagits. Beteckning må, så länge godset för rörelsen förvaras, borttagas allenast i den mån detta påkallas av godsets bearbetning eller förändring. Godset skall förvaras på sådant sätt, att det är åtkomligt för granskning.

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

samtliga de föremål, för vilkas betecknande den anbragts.

Varder beteckning genom nötning eller annorledes förstörd eller otydlig, skall ny beteckning ofördröjligen anbringas.

2 mom. Beteckning, varom i denna paragraf förmäles, må, så länge föremål, som beteckningen avser, för rörelsen förvaras, borttagas allenast i den mån detta efter förloppet av den i 11 § omförmälda tid påkallas av föremålets sortering bland andra föremål, bearbetning eller förändring.

3 mom. Föremål, som skall vara försett med beteckning, skall, där rörelsen jämväl avser gods, därför beteckning ej är föreskriven, förvaras skilt från detta.

11 §.

1 mom. Där ej tillsägelse eller beslut av hälsovårdsnämnd, kommunalnämnd eller annan myndighet till annat föranleder, må föremål, å vilket, enligt vad i 10 § sägs, skall anbringas beteckning, ej utlämnas, förstöras eller nedsmältas och ej heller underkastas bearbetning eller annan förändring förrän efter förloppet av sju dagar från den dag, då föremålet kommit i näringsidkarens besittning.

2 mom. Föremål, varom i 1 mom. sägs, skall förvaras på sådant sätt, att det är lätt åtkomligt för granskning.

16 §.

Där ej beslut av offentlig myndighet till annat föranleder, må inskrivet gods ej utlämnas eller förstöras och ej heller nedsmältas eller underkastas annan bearbetning eller förändring förrän efter sju dagar från den dag, då godset kom i handlandens besittning.

Särskilda föreskrifter för uppköpare.

17 §.

Ej må uppköpare förvärva gods, som i 1 § sägs, av okänd person, med mindre denne kan legitimera sig på

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

ett tillfredsställande sätt eller förvärvet sker i överlåtarens bostad eller affärslokal.

18 §.

Det åligger uppköpare att om varje affär, varigenom gods som i 1 § sägs förvärvas för rörelsen eller eljest mottages för försäljning, göra anteckning å numrerade inköpsnotor, hophäftade i block.

Vad i 13 § andra och tredje styckena sägs om inskrivning i affärsbok skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande anteckning å inköpsnota.

Inköpsnota skall bevaras ett år efter det anteckning om affär gjorts å notan.

Undantag från de särskilda föreskrifterna för fasta handlande och uppköpare.

19 §.

Vad i 12—16 och 18 §§ stadgas skall icke äga tillämpning å gods, som förvärvas å offentlig auktion eller från kronan, kommun, annan sådan menighet, dödsbo, kommunikationsföretag, industriell anläggning eller från den, som behörigen idkar fast handel, som i förordningen avses.

20 §.

Beträffande lump samt skrot av annan metall än guld, silver och platin äga föreskrifterna i 13 § tredje stycket samt 15, 16 och 18 §§ icke tillämpning och må de i 13 § andra stycket föreskrivna anteckningarna göras å numrerade inköpsnotor, hophäftade i block, i stället för i affärsbok.

(Gällande bestämmelser:)

12 §.

KB må, i den mån skäl därtill äro, medgiva näringsidkare befrielse från skyldighet att för särskild affär eller särskilt slag av affärer ställa sig till efterrättelse vad i 6, 7, 8, 10 eller 11 § är stadgat.

13 §.

Näringsidkare, som i denna förordning avses, eller hans biträde må ej för rörelsen förvärva eller eljest mottaga föremål, som av den, vilken ej fyllt 18 år, för affär utbjudes eller tillhandahålles, evad detta sker för den omyndiges egen eller annans räkning.

14 §.

Efter anmälan av polismyndighet, att föremål förkommit eller olovligen frånhänts ägaren, vare näringsidkare, som denna förordning avser, pliktig att ofördröjligen undersöka, huruvida föremålet finnes i hans besittning och, där affärsbok skall föras, om i denna förekommer anteckning om föremålet. Vinnes upplysning om föremålet, skall näringsidkaren, så fort ske kan, därom lämna myndigheten underrättelse.

Erhåller näringsidkaren annorledes än nu sagts kännedom om, att den, som hos honom utbjuder eller

(Kungl. Maj:ts förslag:)

21 §.

Om särskilda skäl därtill äro må polismyndigheten medgiva undantag från bestämmelserna i 13—16 och 18 §§.

Allmänna bestämmelser.

22 §.

Gods må ej för rörelsen förvärvas eller eljest mottagas från den, som är berusad eller ej fyllt 18 år.

Begagnade kläder ävensom andra föremål, vilka kunna antagas vara smittofarliga eller behäftade med ohyra, må icke mottagas, med mindre de omedelbart underkastas desinfektion eller åtgärd för ohyrans borttagande.

23 §.

Efter anmälan av polismyndighet att gods förkommit eller olovligen frånhänts ägaren vare rörelseidkare som avses i denna förordning pliktig att ofördröjligen undersöka om godset finnes i hans besittning och om han innehar någon anteckning om detsamma. Vinnes upplysning om godset, skall polismyndigheten så fort ske kan underrättas därom.

Erhåller rörelseidkaren annorledes än nu sagts kännedom om att den, som hos honom utbjuder eller till ho-

(Gällande bestämmelser:)

till honom överlämnar föremål, olovligen åtkommit detsamma eller av annan anledning icke äger rätt att avyttra föremålet, eller får näringsidkaren skälig anledning till misstanke därom, vare han likaledes skyldig att genast underrätta vederbörande polismyndighet.

Skriftliga meddelanden från polismyndighet skola av näringsidkare, som i 6 § avses, under en tid av fem år, vilken tid för varje meddelande räknas från dess datum, förvaras ordnade i tidsföljd. Övergår rörelsen till annan innehavare eller nedlägges densamma, skall vad i 9 § för dylikt fall stadgas om affärsbok äga motsvarande tillämpning å meddelande, varom nu nämnts.

15 §.

Polismyndighet må ej förvägras tillträde till affärslokal, magasin eller upplagsplats, som användes för rörelsen; och äge polismyndigheten rätt att därvid företaga den granskning av varulager och av affärsbok, vartill myndighetens tjänsteåligganden kunna giva anledning.

Näringsidkaren eller hans ställföreträdare vare pliktig att därvid tillhandahålla föremål eller affärsbok, vars granskning påkallas, samt att tillhandagå med upplysningar.

16 §.

Finnas särskilda ordningsföreskrifter vara av nöden med avseende å driften av rörelse, varom i denna förordning är fråga, äge KB att meddela dylika föreskrifter; och må därvid tillika för överträdelse av desamma stadgas viten av fem till och med ett hundra kronor.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

nom överlämnar gods, olovligen åtkommit detsamma eller av annan anledning icke äger rätt att avyttra godset, eller får han skälig anledning till misstanke därom, vare han skyldig att genast underrätta polismyndigheten i orten.

Skriftliga meddelanden från polismyndighet rörande förkommet gods skola under en tid av ett år förvaras ordnade i tidsföljd eller i annan ordning, som anvisas av polismyndigheten.

24 §.

Rörelseidkare, som avses i denna förordning, må icke vägra polismyndighet att undersöka lokaler och lager eller att granska affärsbok och inköpsnotor.

25 §.

Finnas särskilda ordningsföreskrifter vara av nöden med avseende å rörelsen äger polismyndigheten meddela dylika föreskrifter. Polismyndigheten äger ock ålägga rörelseidkare skyldighet att anmäla förvärv av föremål av visst eller vissa slag.

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

26 §.

Nedlägges rörelse, som i denna förordning avses, eller avgår föreståndare, skall anmälan härom ofördröjligen göras till polismyndigheten.

17 §.

1. mom. Den, som dömes till ansvar för tjuvnadsbrott eller, med avseende å hos honom anträffat stulet gods, till ansvar enligt 21 kap. 6 § strafflagen, må ej, där brottet blivit begånget under tid, då han idkat eller jämlikt 3 eller 4 § förestått rörelsen, densamma vidare idka eller förestå.

Lag samma vare för den, som mera än en gång dömts till ansvar för överträdelse av stadgande i 13 eller 14 §.

2 mom. KB må, när skälig anledning därtill förekommer, meddela förbud för näringsidkare eller sådan föreståndare, som i 3 och 4 §§ avses, att rörelsen vidare idka eller förestå.

Förbudet träder ej i kraft, förrän det delgivits den, som därav träffats, eller, i hans frånvaro, den, vilken rörelsen besörjer; och skall KB om förbudet lämna underrättelse till magistraten, stadsstyrelsen eller landsfiskalen i orten samt vederbörligen kungöra detsamma; dock att vad här sagts om magistratens underrättande ej äger tillämpning i Stockholm.

18 §.

1 mom. Den som, utan att enligt föreskrifterna i denna förordning därtill vara berättigad, idkar eller förestår rörelse, som i 1 § avses, böte från och med fem till och med femhundra kronor.

Straffbestämmelser m. m.

27 §.

Den som, utan att enligt föreskrifterna i denna förordning vara därtill berättigad, idkar rörelse, som förordningen avser, straffes med dagsböter.

(Gällande bestämmelser:)

Till samma ansvar vare den förfallen, som utövar rörelse, varom i 3 eller 4 § förmäles, annorledes än genom behörig föreståndare.

2 mom. Förseelse mot 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14 eller 15 § straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

Skulle föreståndare, som i 3 och 4 §§ omförmäles, vid utövningen av sin föreståndarebefattning göra sig skyldig till överträdelse, som nu sagts, eller till överträdelse av ordningsföreskrift, som enligt 16 § meddelats, vare näringens innehavare ock förfallen till ansvar, där han prövas vara delaktig i förseelsen.

19 §.

Dömes den, som idkar rörelse, varom i 1 § sägs, eller föreståndare, som i 3 eller 4 § omförmäles, till ansvar enligt 18 § 2 mom. eller för förseelse mot ordningsföreskrift, som enligt 16 § meddelats, må på yrkande av allmän åklagare domstolen tillika, där omständigheterna finnas böra därtill föranleda, meddela förbud för näringsidkaren eller föreståndaren att rörelsen vidare idka eller förestå.

20 §.

Har någon, som ej fyllt 15 år, till näringsidkare, varom i denna förordning är fråga, eller till hans biträde för affär utbudjudit eller tillhandahållit föremål, skall den, vilken vården om den omyndige åligger, straffas så som i 18 § 2 mom. sägs, där det ej kan antagas, att utbudjudandet eller

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Till samma straff vare den förfallen,

1) som utövar rörelse, som i 6 eller 7 § avses, annorledes än genom behörig föreståndare, eller

2) som bryter mot bestämmelse i 22 §, 23 § första eller andra stycket eller 24 §.

Med böter från och med fem till och med tre hundra kronor straffes den, som bryter mot bestämmelse i 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 eller 18 §, 23 § tredje stycket eller 26 § eller mot föreskrift eller åläggande, som meddelats jämlikt 25 §.

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

tillhandahållandet skett mot hans uttryckliga föreskrift eller eljest honom ovetande.

21 §.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordning eller mot ordningsföreskrift, som enligt 16 § meddelats, fortsätter eller förnyar samma förseelse, skall för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till böter eller vite, som för förseelsen äro stadgade.

22 §.

För förseelse, som med husbondes vetskap begås av hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, ansvare husbonden liksom vore förseelsen begången av honom själv.

28 §.

Rörelseidkare så ock föreståndare ansvarar för förseelse mot denna förordning, som begås av person, anställd i rörelsen, liksom vore förseelsen begången av honom själv, därest ej omständigheterna göra sannolikt att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

23 §.

Till böter eller till utgivande av vite må icke dömas, om förseelsen enligt allmänna strafflagen eller annan författning bör beläggas med strängare straff.

24 §.

Om fördelning och förvandling av böter och viten, som ådömas efter denna förordning, ävensom i avseende å rätt för allmän åklagare att till säkerhet för gäldande av böter, viten och ersättningar, som kunna den brottslige ådömas, anhålla visst gods, lände vad i 23 och 31 §§ i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet stadgas rörande böter och ersättningar i tillämpliga delar till efterrättelse.

29 §.

Böter enligt denna förordning tillfalla kronan.

*(Gällande bestämmelser:)**(Kungl. Maj:ts förslag:)*

25 §.

Förseelse mot denna förordning eller mot ordningsföreskrift, som jämlikt 16 § meddelats, åtalas av allmän åklagare vid polisdomstol, där sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan icke finnes, vid allmän domstol; och gälle i fråga om klagan över domstols eller poliskammares beslut i dessa mål vad i allmänhet angående besvär i brottmål är stadgat.

26 §.

Emot beslut, som på grund av denna förordning meddelas av KB, må besvär anföras inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd; dock länder beslutet, utan hinder av besvär, till efterrättelse, intill dess annorlunda kan bliva vederbörligen förordnat.

30 §.

Över polismyndighets beslut enligt denna förordning må besvär anföras hos länsstyrelsen inom en månad från det klaganden erhållit del av beslutet.

Talan mot länsstyrelses beslut föres hos Konungen genom besvär i den ordning som är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

Polismyndighets och länsstyrelses beslut skola lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan, där ej annorlunda förordnas.

31 §.

Konungen utfärdar de bestämmelser som erfordras för tillämpningen av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1918, då vad gällande författningar innehålla mot förordningen stridande upphör att lända till efterrättelse; dock att de ytterligare inskränkningar i rätten att driva handel med föremål av ifrågasvarande slag, som i särskilda författningar äro eller varda stadgade, skola äga giltighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1950.

Genom denna förordning upphäves förordningen den 28 maj 1918 (nr 386) angående handel med vissa be-
gagnade föremål m. m.

Innehar rörelseidkare rätt enligt äldre författning att idka grosshandel med eller försäljning i bod eller från annat upplagsställe av visst el-

(Gällande bestämmelser:)

Därest före denna förordnings ikraftträdande handelsrörelse, som i 1 § avses, i vederbörlig ordning utövas av någon, som råder över sig och sin egendom, eller av gift kvinna, som ej råder över sin egendom, eller sedan senast den 1 januari 1918 av omyndig, som fyllt 18 år, må, där näringsidkaren icke på grund av stadgandet i 2 § 1 mom. är utesluten från möjlighet att förvärva tillstånd till sådan rörelses utövande, rörelsen fortsätts även efter det förordningen trätt i kraft; åliggande det näringsidkaren, vid äventyr av handelsrättighetens förlust, att före den 1 oktober 1918 om rörelsen göra anmälan hos KB med bifogande dels, därest rörelsen bedrivs som grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, av uppgift å ställe, där rörelsen utövas, och där föremål, som denna avser, skola förvaras, dels ock i fall, som avses i 3 §, av uppgift å den, som är föreståndare.

Vilja stärbhusdelägare efter den, som efter anmälan eller tillstånd bedrivit rörelsen såsom grosshandel eller som försäljning i bod eller från annat upplagsställe, för stärbhusets räkning utöva densamma även efter det förordningen trätt i kraft, skall i avseende därå vad i 4 § stadgas äga motsvarande tillämpning; dock att stärbhusdelägarna äro skyldiga, vid äventyr av handelsrättighetens förlust, att senast inom en månad från den dag, då förordningen trätt i kraft, göra anmälan om rörelsen med bifogande av uppgift å ställe, där rörelsen skall utövas och där föremål, som denna avser, skola förvaras, och å den, som är föreståndare.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

ler vissa varuslag, som omfattas av den nya förordningen, gäller denna rätt även efter ikraftträdandet av sistnämnda förordning. Har rörelseidkare, som nu nämnts, rätt att handla med samtliga de varuslag, som omförmälas i förordningen den 28 maj 1918, äger han efter ikraftträdandet av den nya förordningen idka handel med det eller de i 1 § sistnämnda förordning omförmälda varuslag, varom han före den nya förordningens ikraftträdande ingiver anmälan till polismyndigheten å den ort, där rörelsen huvudsakligen bedrivs.

Rätt enligt äldre författning att idka annan handel än i föregående stycke sägs med varuslag, som avses i 1 § nya förordningen, skall anses gälla till och med den 30 juni 1950.

Har länsstyrelsen medgivit rörelseidkare befrielse från skyldighet att ställa sig till efterrättelse vad i 7, 8, 10 eller 11 § förordningen den 28 maj 1918 är stadgat, skall rörelseidkaren, intill dess vederbörande polismyndighet annorledes förordnar, åtnjuta motsvarande befrielse även efter ikraftträdandet av den nya förordningen.

Fast handlande, som vid den nya förordningens ikraftträdande äger rätt att idka handel varom här är fråga, må utan polismyndighetens godkännande för rörelsens utövande använda ställe, som utnyttjades för detta ändamål vid förordningens ikraftträdande och varom uppgift i vederbörlig ordning lämnats till länsstyrelsen.

(Gällande bestämmelser:)

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Vill någon, innan denna förordning träder i kraft, förvärva rätt att efter den 1 oktober 1918 begynna rörelse, som förordningen avser, eller erhålla befrielse från skyldighet att ställa sig till efterrättelse något av de i 12 § avsedda stadgandena, gälle vad i dessa hänseenden i förordningen föreskrives.

Förslag

till

Förordning**om ändrad lydelse av § 8 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s.
1) angående utvidgad näringsfrihet.**

Härigenom förordnas, att § 8 förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Kungl. Maj:ts förslag)*

§ 8.

§ 8.

Vad genom — — — platinaarbeten; och

1) handel med skrot eller lump eller med dit ej hänförliga begagnade metallvaror, begagnade beklädnads-persedlar eller begagnade skodon eller med artiklar, jämförliga med nu nämnda föremål,

varom allt finnes särskilt stadgat.

Vad genom — — — platinaarbeten; och

1) handel med skrot, lump och begagnat gods,

varom allt finnes särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1950.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1926:211.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1949.

Närvarande:

Statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och inrikesdepartementen fråga om *ändrade bestämmelser angående handeln med vissa slag av begagnat gods m. m.* samt anför därvid följande.

Inledning.

Beträffande handeln med skrot, lump och vissa slag av begagnat gods gäller förordningen den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m. Syftet med denna förordning är att motverka egendomsbrottsligheten, särskilt bland minderåriga, genom att försvåra avsättningen av olovligen tillgripet gods. Beträffande innehållet i förordningen må här nämnas följande.

Förordningen avser yrkesmässig handel med skrot eller lump eller med dit ej hänförliga begagnade metallvaror, begagnade beklädnadspersedlar eller begagnade skodon eller med artiklar, jämförliga med nu nämnda föremål. Undantag göres emellertid för handel å marknad samt för handelsrörelse, som avser allenast föremål med konst- eller samlarevärde (antikviteter). För att utöva rörelse, som omfattas av förordningen, kräves alltid uttryckligt tillstånd, som i allmänhet meddelas av vederbörande länsstyrelse. Denna har att pröva om sökanden är lämplig att utöva rörelsen. Bolag, ekonomisk förening eller dödsbo får idka handel, varom här är fråga, allenast genom särskild föreståndare, som erhållit länsstyrelsens tillstånd att förestå rörelsen. Bedrives i förordningen avsedd rörelse såsom grosshandel eller såsom försäljning i bod eller från annat upplagsställe, skall till länsstyrelsen lämnas uppgift om ställe, där rörelsen utövas och gods förvaras. Det åligger i dylika fall näringsidkaren att, oberoende av om rörelsen omfattar endast gods som omnämnes i förordningen eller ej, föra särskild affärsbok för inskrivning av varje affär, varigenom föremål förvärvas eller eljest mottages för försäljning. I vissa angivna fall har emellertid grosshandeln befriats från sådan bokföringsskyldighet. Detaljerade bestämmelser finnas om

affärsbokens förande. Föremål, som inskrivits i affärsbok, skall märkas så att det kan identifieras. Sådant föremål får icke utlämnas, förstöras eller nedsmältas och ej heller underkastas bearbetning eller annan förändring förrän sju dagar förflutit, sedan det kom i näringsidkarens besittning. Länsstyrelsen kan bevilja dispens från bestämmelserna om förvaringsställe, bokföring, märkning och förvaringstid. Näringsidkare, som avses i förordningen, får icke göra affär med den, som ej fyllt 18 år, och skall på olika sätt biträda polisen vid efterforskningen av tjuvgods och annat förkommet gods. Näringsidkare eller föreståndare, vilken dömes för vissa angivna brott, må icke vidare idka eller förestå rörelse som här avses. När skälig anledning därtill förekommer, kan länsstyrelsen meddela näringsidkare eller föreståndare förbud att idka eller förestå rörelsen. Länsstyrelsen äger även meddela särskilda ordningsföreskrifter.

Under de senaste åren ha yrkanden på att förordningen måtte omarbetas framförts från flera håll. Med anledning härav tillkallade den 30 juni 1945 dåvarande chefen för handelsdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande sju sakkunniga¹ att verkställa utredning och avgiva förslag rörande frågan om revision av förordningen angående handel med vissa begagnade föremål m. m. Den 10 mars 1947 avlämnade de sakkunniga betänkande med förslag till ändrad lagstiftning angående handel med skrot, lump och begagnat gods (SOU 1947: 22).

De sakkunnigas förslag är i huvudsak uppbyggt efter samma linjer som 1918 års förordning. Vissa betydelsefulla ändringar ha dock föreslagits, av vilka här endast må nämnas följande. Förordningens tillämpningsområde har utvidgats och det har tydligare angivits vilka varuslag, som skola falla under förordningen. Vidare upphäves det nuvarande undantagsstadgandet för antikvitethandeln. Medan handlande, som innehar kontors- eller butikslokal eller upplagsställe (fast handlande), skall få idka handel i hela riket, skall tillstånd för den som driver rörelse utan lokal eller ställe av nämnt slag (uppköpare) i allmänhet begränsas till att avse visst län eller del av län. Föreskrifterna om förande av affärsbok samt märkning och förvaring av mottaget gods ha gjorts tillämpliga allenast å sådant gods, som omnämnes i förordningen. Kontrollföreskrifterna rörande den fasta handeln ha skärpts i en del avseenden. Sålunda ha t. ex. de fasta handlandena ålagts en ovillkorlig skyldighet att avkräva okänd säljare legitimation. Länsstyrelsen har vidare tillerkänts befogenhet att ålägga fast handlande skyldighet att till polismyndigheten i orten anmäla förvärv av föremål av visst eller vissa slag. Kontrollen över uppköpare har även skärpts; bl. a. ha uppköparna ålagts viss skyldighet att föra anteckningar. Å andra sidan ha kontrollföreskrifterna för såväl fasta handlande som uppköpare uppmjukats i vissa hänseenden, därvid särskilt må framhållas, att betydelsefulla lättnader före-

¹ De sakkunniga voro t. f. byråchefen i socialstyrelsen, numera revisionssekreteraren K. E. Alexanderson, ordförande, dåvarande revisionssekreteraren, numera häradshövdingen B. W. Behrman, fattigvårdsinspektören B. A. B. Carlsson, advokaten B. G. Landahl, advokaten greve G. C. Lewenhaupt, grosshandlaren B. R. Lindberg och polisintendenten A. F. Zetterquist.

slagits för skrot- och lumphandeln i fråga om affärsbokföringsskyldighet samt märkning och förvaring av mottaget gods.

De sakkunnigas förslag till ny förordning angående handel med skrot, lump och begagnat gods torde såsom *bilaga A* få fogas till statsrådsprotokollet.

Över betänkandet ha efter remiss yttranden avgivits av socialstyrelsen, statens institut för folkhälsan, statens kriminaltekniska anstalt, kommerskollegium, statens industrikommission, överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser, svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges skrot- och råvaruhandlares riksförbund, föreningen Järnskrotgrossisterna, föreningen Metallskrotgrossisterna, svenska pappersavfallsgrossistföreningen, svenska råvarugrossistföreningen, svenska järn- och metallskrothandlareföreningen, antik- och auktionshandlarnas gille, Sveriges automobilhandlareförbund, cykel- och sporthandlarnas riksförbund, fotohandlarnas riksförbund, svenska grammfonhandlareföreningen, Sveriges juvelrare- och guldsmedsförbund, Sveriges pianoförbund, Sveriges radiohandlares riksförbund, Sveriges urmakareförbund och kooperativa förbundet. Härjämte har Värmlands antikhandlarförening inkommit med skrivelse i ärendet. Tillfälle att avgiva yttrande har beretts Sveriges råvaruhandlareförening, men denna organisation har icke inkommit med yttrande. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat av ämbetsverket införskaffade yttranden från samtliga handelskamrar i riket. Överståthållarämbetet och flertalet länsstyrelser ha bilagt infortrade yttranden från någon eller några lokalmyndigheter m. fl.

Behovet av nya bestämmelser på ifrågavarande område vitsordas i så gott som samtliga avgivna yttranden. I stort sett råder också enighet om att de sakkunnigas förslag bör kunna läggas till grund för dessa nya bestämmelser. En del erinringar, huvudsakligen i frågor av mera speciell natur, ha dock framställts.

För egen del finner jag, att de sakkunnigas förslag bör kunna läggas till grund för en ny förordning i ämnet. Innan jag övergår till att behandla sakfrågan, vill jag dock i korthet beröra ett spörsmål av författningsteknisk natur. De sakkunniga ha utarbetat förslag till en helt ny förordning, avsedd att underställas riksdagen, samt till en kungörelse. I kungörelsen ha intagits bestämmelser huvudsakligen rörande samarbetet mellan olika myndigheter samt några allmänna undantag från vissa i förordningen meddelade kontrollföreskrifter. Jag biträder tanken på en uppdelning av de erforderliga bestämmelserna på en förordning och en kungörelse. Däremot är jag icke helt ense med de sakkunniga i frågan, vilka bestämmelser som skola ha sin plats i den ena eller andra författningen. Ur rent författningsteknisk synpunkt skulle den mest tilltalande lösningen vara att i huvudförfattningen upptaga blott de regler, beträffande vilka riksdagens yttrande kan anses påkallat. Kontroll- och detaljföreskrifter skulle i så fall intagas i kungörelsen. Emot en dylik lösning talar emellertid den omständigheten, att samtliga berörda handlande, uppgående till många tusen, i så fall skulle behöva handskas

med två skilda författningar. Med hänsyn härtill förordar jag den lösningen, att i förordningen upptagas de bestämmelser, som beröra allmänheten, medan i kungörelsen inrymmas de stadganden, som blott angå myndigheterna. Inom handelsdepartementet har i enlighet härmed upprättats förslag till förordning angående handel med skrot, lump och begagnat gods.

Förordningens tillämpningsområde.

(1 §.)

De sakkunniga. Beträffande frågan vilka varuslag, som skola beröras av en ny förordning om handel med begagnat gods, ha de sakkunniga till en början påpekat, att i 1918 års förordning någon skarp gräns för dess tillämpningsområde icke uppdragits, utan att det är ovisst om handeln med vissa varor är underkastad förordningens bestämmelser. Efter redogörelse för domstolspraxis m. m. ha de sakkunniga uttalat, att det får anses fastslaget att begagnade cyklar äro sådana föremål som avses i förordningen men att detta icke är fallet med begagnade motorfordon. Där emot falla begagnade delar och tillbehör till motorfordon inom förordningens tillämpningsområde. Beträffande begagnade radioapparater, kameror och kikare råder enligt de sakkunniga ovisshet i ifrågavarande hänseende, men uppfattningen säges närmast vara den att handeln med dylika föremål icke är underkastad förordningens bestämmelser.

De sakkunniga ha ansett det erforderligt att den nya förordningen innehåller en klar och uttömmande uppräknig av de varuslag, som skola vara underkastade de särskilda bestämmelserna angående handel med begagnade föremål. Vid den gränsdragning som verkstälts ha de sakkunniga utgått från att allenast sådant gods bör medtagas, som i större utsträckning brukar bliva föremål för tillgrepp eller annat olovligt förfogande. Med denna utgångspunkt ha de sakkunniga föreslagit, att förordningen skall äga tillämpning dels på skrot och lump och dels på begagnat gods av följande slag, nämligen 1) beklädnadspersedlar, skodon, 2) motorfordon, cyklar, barnvagnar, båtar, delar av och tillbehör till dylika fortskaffningsmedel, 3) musikinstrument, radioapparater, grammfoner, kameror, klockor, kikare, 4) maskiner, maskindelar, redskap, verktyg, tekniska instrument, 5) smycken, äkta pärlor, ädla och halvädla stenar samt 6) förut ej nämnda föremål, vilka helt eller till väsentlig del bestå av guld, silver, platina, nysilver, koppar, mässing, tenn eller brons. Med begagnat gods skall likställas pantsedlar å sådant gods.

Enligt uttalande i motiven ha de sakkunniga med skrot förstått allenast järn- och annat metallskrot men däremot icke s. k. gummiskrot eller glaskrot. Ej heller har pappersavfall räknats såsom lump.

1918 års förordning äger icke tillämpning å h a n d e l å m a r k n a d

och ej heller å handelsrörelse, som avser allenast handel med antikviteter. De sakkunniga ha icke funnit skäl upphäva undantaget för handel å marknad. Däremot ha de sakkunniga föreslagit, att undantagsbestämmelsen angående handel med antikviteter skall utgå. Såsom skäl härför har bl. a. åberopats, att det i ett icke obetydligt antal fall förekommit, att stulet gods avyttrats i konst- och antikvitetssaffärer, och att det vore svårt att skilja mellan antikviteter och föremål utan konst- eller samlarevärde.

Yttranden. *Poliskammaren i Hälsingborg* anför bl. a.

Poliskammaren anser, att tillräckligt starka polisiära skäl icke framkommit i förslaget för stora grupper av de varor, som uppräknats, eller för motorfordon, barnvagnar, båtar och tillbehör till dessa fortskaffningsmedel, musikinstrument, radioapparater, grammofoner, kameror, klockor, kikare, maskiner, maskindelar, redskap, verktyg och tekniska instrument. Poliskammaren har den erfarenheten, att mycket ringa tjuvgods hamnar hos dem, som ha tillstånd till handel med begagnade föremål, och att den polisiära efterspaningen av gods hos dessa ger mycket ringa resultat. Handeln med exempelvis motorfordon sker på sådant sätt, att det torde höra till de absoluta undantagen att ett stulet motorfordon tillrättaskaffas genom att det utbjudes till yrkesmän inom bilhandlarbranschen. Ännu mera frågande ställer sig poliskammaren till förslaget, att maskiner utan inskränkning skulle falla under lagen. Enligt poliskammarens uppfattning måste en noggrann utredning och statistik över godsstölderna först presenteras, innan man tillgriper en lagstiftning som den nu föreslagna.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser likaledes, att det skulle ha varit av stort värde, om de sakkunniga kunnat anföra några siffror beträffande stöldfrekvensen för vissa av de varugrupper, vilka ansetts böra medtagas, och nämner särskilt musikinstrument, radioapparater, grammofoner, kameror och kikare.

Även i en del andra yttranden ha begränsningar i den gjorda varuuppräknningen ifrågasatts eller föreslagits, nämligen beträffande motorfordon, båtar, barnvagnar, radioapparater, pianoinstrument, större industriella maskiner och skrivmaskiner.

Statens kriminaltekniska anstalt har föreslagit, att i förordningen skulle medtagas pälsvaror och linnevaror samt delar av och tillbehör till de under 3) och 4) omnämnda föremålen, alltså musikinstrument m. fl. föremål samt maskiner och liknande föremål. *Länsstyrelserna i Älvsborgs* och *Norrbottnens län* samt *stadsfiskalen i Luleå* ifrågasätta, om icke möbler, glas och porslin borde medtagas, och *länsstyrelserna i Älvsborgs* och *Jämtlands län* anse kontroll över handeln med konstverk vara önskvärd. *Handelskammaren i Norrköping* förordar, att begagnade tomsäckar hänföras under förordningen, och *landsfiskalen i Oskarströms distrikt* ifrågasätter, om icke tagel och eventuellt även begagnade tomflaskor borde medtagas.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har ifrågasatt, om icke gummiskrot borde föras in under förordningens skrotbegrepp. *Statens institut för folkhälsan* föreslår ur sanitär synpunkt, att pappersavfall hänföres under förordningen.

Landsfogden i Jönköpings län har uttalat, att praktiska hänsyn talade för att pantsedlar utan undantag fördes in under förordningen. *Överståthållar-ämbetet och länsstyrelsen i Västmanlands län* anse däremot, att bestämmelsen rörande bevis om pantsättning borde utgå, enär eljest pantsedels-handeln erhöle en viss grad av legalisering.

Förslaget att bibehålla det nuvarande undantaget för handel å marknad möter invändningar från *länsstyrelserna i Hallands och Skaraborgs län* samt *fattigvårdsstyrelsen i Jönköping*. Dessa anse, att undantaget borde utgå. Såsom skäl härför har bl. a. anförts, att denna handel nu för tiden spelade en underordnad roll och icke fyllde något legitimt behov.

Mot förslaget att upphäva undantagsbestämmelsen i 1918 års förordning angående handel med antikviteter ha *kommerskollegium* och *Sveriges köpmannaförbund* förklarat sig hysa vissa betänkligheter. De vilja dock icke motsätta sig förslaget i fråga. *Länsstyrelsen i Kronobergs län, landsfogden i Kopparbergs län* samt *sex handelskamrar* ifrågasätta, om tillräckliga skäl föreligga för att inrymma antikvitetshandeln under förordningen.

Handelskammaren i Stockholm anser en utvidgning av kontrollen till antikvitetshandeln icke vara nödvändig och ifrågasätter, om det eftersträfvade syftemålet icke i allt väsentligt skulle kunna vinnas genom en sådan omarbetning av den föreslagna förordningen, att punkt 5) komme att omfatta, förutom smycken, äkta pärlor, ädla och halvädla stenar, jämväl alla föremål av guld, silver eller platina, medan punkt 6) finge gälla allenast sådana föremål av nysilver, koppar, mässing, tenn eller brons, som icke kunde anses ha huvudsakligen konst- eller samlarevärde. Härigenom skulle den rena konst- och antikvitetshandeln komma att underkastas förordningens kontrollbestämmelser allenast i fråga om konstföremål, tillverkade av ädelmetaller.

Liknande synpunkter anföras av *handelskammaren i Göteborg*, som dock ifrågasätter, om icke samtliga under punkt 6) upptagna föremål borde undantagas från förordningens tillämpningsområde.

Slutligen må nämnas att *statens industrikommission* anser, att näringsidkare, vilka normalt handla med nya varor men i samband därmed taga begagnade varor av samma slag i utbyte, icke borde hänföras under förordningen.

Sveriges automobilhandlareförebund har i en den 29 januari 1949 dagtecknad skrivelse — med instämmande av ett stort antal organisationer på transportväsendets och handels område — hemställt att handeln med begagnade motorfordon måtte införas under den nya förordningen. Till stöd härför har bl. a. åberopats att motorfordon i ej så obetydlig omfattning stules i återförsäljningssyfte, att det förekommer en omfattande irreguljär handel med begagnade motorfordon och att denna handels ambulerande utövare förde allmänheten bakom ljuset och årligen undandroge stat och kommun

stora skattebelopp, samt att det vore ett allmänt intresse att bilhandeln sanerades på sätt som skulle bli fallet genom den i förordningen avsedda tillståndsprövningen.

Under departementsbehandlingen av de sakkunnigas förslag har från överståthållarämbetet införskaffats utredning rörande frekvensen i Stockholm under 1947 av tillgrepp av de i de sakkunnigas förslag upptagna varuslagen och andra mera betydelsefulla stöldobjekt. De erhållna uppgifterna redovisas i *bilaga B* till statsrådsprotokollet.

Departementschefen. Den föreslagna förordningen har liksom den nu gällande huvudsakligen till syfte att motverka egendomsbrottsligheten. Vid förordningens utformning måste emellertid beaktas att varuomsättningen icke i onödan försvåras genom hindrande bestämmelser. För att en viss varugrupp skall föras in under regleringen, synes till en början böra fordras att godset i mera betydande utsträckning är föremål för tillgreppsbrott. Däröver bör emellertid krävas att det tillgripna också i någorlunda stor omfattning plägar avyttras till personer som yrkesmässigt idka handel med det slags gods varom fråga är. Den bestående reglering i olika avseenden av handeln, som förordningens tillämpning innebär, bör vidare icke ifrågakomma för varuslag, som endast under kristid eller eljest speciella betingelser mera allmänt äro föremål för tillgrepp och avyttring i andrahandshandel.

Från dessa utgångspunkter anser jag, att tillräckliga skäl icke anförts för att under förordningen hänföra andra varuslag än de sakkunniga föreslagit, men att däremot anledning finnes att utesluta vissa av de sakkunniga medtagna varuslag. Jag anser sålunda, att det icke är påkallat att i förordningen upptaga barnvagnar och båtar samt delar av och tillbehör till sådana fort-skaffningsmedel. För barnvagnar är stöldfrekvensen så låg att den icke motiverar deras medtagande. Beträffande mindre farkoster samt delar och tillbehör till dem förekommer det visserligen i icke obetydlig omfattning att de tillgripas, men det torde mycket sällan inträffa att tillgripna sådana föremål säljas till någon handiande i branschen.

Vad angår motorfordon samt delar av och tillbehör till motorfordon synes det ovisst om det finnes tillräckliga skäl för denna varugrups hänförelse under förordningen. Det förekommer visserligen i stor utsträckning att bilar frånhändas ägaren, men det synes regelmässigt vara fråga endast om tillfälliga s. k. billån, vilka av lätt insedda skäl ej beröra bilhandeln. Den irreguljära bilhandel, vars olägenheter Sveriges automobilhandlareförbund påtalar, torde i det hela ha karaktär av kristidsföreteelse och synes för övrigt, eftersom tillståndsprövningen enligt förordningen endast skulle avse yrkesmässig handel, blott i begränsad mån kunna stäckas genom att handeln med begagnade motorfordon inbegripes under förordningen. Om särskilda åtgärder skulle anses påkallade för att enligt förbundets önskemål sanera bilhandeln, förefaller det lämpligt att andra medel sökas än bilhandeln sammanförande för bestående reglering med exempelvis skrot- och lumphandel. Enligt vad jag inhämtat pågå på vederbörligt håll överväganden med syfte

att för bilhandelns del vidtaga åtgärder med stöd av de befogenheter som prisregleringslagen medgiver.

På grund av den förhållandevis låga stöldfrekvensen saknas enligt min mening tillräcklig anledning att medtaga musikinstrument och grammofo-
ner. Radioapparater äro icke heller i särdeles stor utsträckning föremål för tillgreppsbrott. Då å andra sidan handeln med begagnade sådana apparater är omfattande, skulle ett medtagande av denna varugrupp vara till förhållandevis stor olägenhet för allmänna omsättningen. Radioapparater böra därför enligt min mening icke medtagas i förordningen. Av liknande skäl böra enligt min uppfattning även maskiner, maskindelar, redskap, verktyg och tekniska instrument uteslutas. Vad särskilt angår varugruppen maskiner är väl stöldfrekvensen f. n. icke obetydlig. Detta torde emellertid få anses vara en övergående omständighet, beroende på rådande knapphet på vissa slag av nya maskiner. Vidare bör märkas att gruppen maskiner omfattar åtskilliga slag av föremål vilka så gott som aldrig tillgripas. Det möter av lätt insedda skäl svårigheter att hänföra blott vissa sorters maskiner under förordningen.

Vad beträffar handeln med pantsedlar anser jag mig böra förorda det av de sakkunniga härutinnan framlagda förslaget. Vidare ansluter jag mig till de sakkunnigas förslag att den nuvarande undantagsbestämmelsen beträffande handel å marknad bibehålles och att undantaget för antikvitetshandeln upphäves. Ett bibehållande av sistnämnda undantag skulle lätt kunna få till följd att kontrollen försvårades i fråga om handeln med smycken, stenar m. m. samt vissa metallföremål, alltså grupperna 5 och 6 enligt förslaget.

Statens industrikommission har föreslagit, att förordningen icke skulle vara tillämplig på sådana näringsidkare, som normalt handla med nya varor men i samband därmed taga begagnade varor i utbyte. Det torde dock beträffande vissa varuslag, t. ex. cyklar, i icke obetydlig grad underlätta polisens spaningar efter stulet gods, att handlandena äro skyldiga att lämna närmare upplysningar angående sådant begagnat gods, som de erhållit i utbyte vid försäljning av nytt gods. Med anledning härav anser jag, att något undantag för nämnda affärstransaktioner icke bör uppställas.

Rätten att idka handel enligt förordningen m. m.

(2—9 §§.)

De sakkunniga. Enligt gällande bestämmelser är rätten att idka handel med skrot, lump eller begagnade föremål icke beroende av någon behovsprövning. De sakkunniga ha icke heller ansett sig böra förorda en dylik prövning. I denna fråga är emellertid en av de sakkunniga, greve Lewenhaupt, av skiljaktig mening och föreslår, att tillstånd till handel med begagnat gods, särskilt skrot och övriga avfallsråvaror, skall beviljas först efter behovsprövning.

Med avseende å formerna för bedrivande av rörelse enligt förordningen skilja de sakkunniga på fast handel och handel som bedrivs av uppköpare. Skillnaden mellan fast och av uppköpare bedriven handel ligger däri, att vid fast handel näringsidkaren har en kontors- eller butikslokal för rörelsens drift eller i varje fall disponerar över ett eller flera upplagsställen av något slag varifrån varuleveranserna ske. Uppköparna däremot sakna lokal eller upplagsställe. Utmärkande för de egentliga uppköparnas verksamhet anses av de sakkunniga vara att de hopsamla och inköpa begagnat gods hos allmänheten för direkt leverans till gross- eller detaljhandlare inom branschen.

För såväl fast handlande som uppköpare, vilken driver självständig rörelse, skall enligt de sakkunnigas förslag liksom för närvarande krävas särskilt tillstånd. Under det att enligt 1918 års förordning erfordras tillstånd av länsstyrelsen i varje län, där rörelsen skall bedrivas, skall det enligt de sakkunnigas förslag vara tillräckligt att tillstånd beviljas av länsstyrelsen i det län, där rörelsen huvudsakligen skall bedrivas. Tillstånd skall kunna beviljas den som gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet och i övrigt finnes lämplig utöva rörelsen samt är till handels idkande i allmänhet berättigad. Vidare skall tillstånd kunna beviljas bolag eller ekonomisk förening. En fast handlande, som har eget tillstånd, skall kunna för uppköparverksamhet anlita en anställd, som icke innehar tillstånd för egen del. I så fall skall det med avseende på skyldigheten att iakttaga förordningens kontrollföreskrifter, bl. a. bokföringen av inköpt gods, anses som om handlanden själv verkställt uppköpen. Emellertid skall enligt förslaget en dylik anställd person kunna beviljas tillstånd såsom uppköpare. Han blir då underkastad de kontrollföreskrifter, som gälla för självständiga uppköpare, under det att hans arbetsgivare får behandla det gods, som biträdet för arbetsgivarens räkning förvärvat från olika personer, som om det köpts från biträdet.

Liksom enligt 1918 års förordning skall bolag eller ekonomisk förening få utöva rörelse av ifrågavarande slag allenast genom föreståndare som är godkänd av länsstyrelsen. De sakkunniga föreslå att även enskild rörelseidkare skall kunna medgivas rätt att anställa föreståndare i vissa fall samt att länsstyrelsen skall, när särskilda skäl därtill föranleda, kunna ålägga näringsidkare att anställa föreståndare.

Enligt de sakkunnigas förslag skall tillstånd avse visst eller vissa slag av gods, som avses i förordningen, och skall i övrigt kunna förbindas med de förbehåll, som finnas påkallade. För att underlätta kontrollen över uppköparna har det föreslagits att tillstånd för uppköpare i allmänhet skall begränsas till att avse visst län eller del av län.

Enligt 1918 års förordning förverkas rätten att driva rörelse enligt förordningen eller att förestå sådan rörelse för den, som begått brott av visst angivet slag. Enligt de sakkunnigas förslag skall den tillståndsbeviljande myndigheten ha möjlighet att efter omständigheterna pröva huruvida tillstånd skall återkallas eller begränsas.

Yttranden. *Poliskammaren i Hälsingborg* anser, att behovsprövning bör införas. Poliskammaren framhåller, att antalet uppköpare tenderade att öka i en omfattning, som icke kunde vara nyttig. Under nuvarande tid hade skrotuppköparna sin givna betydelse inom näringslivet, men yrket skulle bliva bättre och framför allt bättre skött, om man kunde hindra tillfällighetsuppköpare. Av den hårda konkurrensen följde dåliga inkomster och därifrån vore steget icke långt till att handelsmetoderna bleve mindre nogräknade. I *övriga yttranden*, vari frågan om behovsprövning beröres, tillstyrkes emellertid sakkunnigmajoritetens förslag.

Länsstyrelsen i Kristianstads län anser, att tillstånd bör beviljas länsvis. Endast härigenom kunde enligt länsstyrelsens förmenande tillfredsställande ordning och reda vinnas i avseende å rörelsens övervakning, förandet av erforderliga register o. dyl.

Vad angår frågan om handlandes inköp genom biträden ha *länsstyrelsen i Hallands län*, *stadsfiskalen i Varberg* och *landsfiskalen i Oskarströms distrikt* framställt önskemål om att allenast person, som erhållit tillstånd såsom uppköpare eller eljest godkänts av länsstyrelsen, borde tillåtas att för fast handlandes räkning verkställa uppköp annorstädes än vid dennes affärslokal. *Poliskammaren i Hälsingborg* anser å andra sidan, att en fast anställd aldrig borde få eget tillstånd, då en sådan anordning kunde användas för att kringgå lagens bestämmelser och bidra till att arbetsgivaren undandrog sig det ansvar, som kunde följa av dåligt skött handel eller häleri.

Departementschefen. I likhet med sakkunnigmajoriteten anser jag, att tillräckliga skäl för att införa behovsprövning icke förebragts.

Beträffande tillståndsgivningen vill jag i anslutning till de nu aktuella strävandena att förenkla och decentralisera administrationen föreslå att det överlämnas till polismyndigheten i den ort, där rörelsen huvudsakligen skall bedrivas, att meddela tillstånd. Polismyndigheterna synas väl lämpade att handha denna uppgift, eftersom den kontroll, som förordningen avser att åstadkomma, motiveras huvudsakligen av polisiära skäl. Den risk för ojämn praxis, som kan vara förenad med ärendenas splittring på ett stort antal myndigheter, synes icke vara allvarlig och i varje fall uppvägas av fördelarna med den avsedda decentraliseringen.

I fråga om övriga spörsmål, som sammanhånga med frågan om rätten att idka rörelse av ifrågavarande slag, är jag i allt väsentligt ense med de sakkunniga.

I vissa hänseenden synes emellertid den av de sakkunniga föreslagna ordningen kunna förenklas. Sålunda synes mig icke erforderligt att meddela särskilda bestämmelser om att biträde hos fast handlande må kunna erhålla tillstånd som uppköpare och om verkan av att biträde utan sådant tillstånd verkställer uppköp. Vad angår anordningen med särskilda ansvariga föreståndare anser jag att tillräckliga skäl icke förebragts för den av de sakkunniga avsedda utbyggnaden. I detta sammanhang kan hänvisas — utom

till angelägenheten att undvika onödig detaljreglementering av hithörande förhållanden — bl. a. därtill, att ansvar som enligt förordningen åligger rörelsens utövare och som genom föreståndarens inskjutande i viss mån skulle överflyttas på denne, knappast ter sig allvarligare än den ansvarsbörda, som med hänsyn till olika krisregleringar ofta kan åvila den som innehar en vanlig detaljhandelsrörelse.

I de sakkunnigas förslag ha vidare företagits jämkningar av rent formell natur.

Övriga bestämmelser.

(10—31 §§.)

De bestämmelser det här är fråga om utgöras huvudsakligen av olika kontrollföreskrifter, undantag från dessa föreskrifter, förbud att mottaga gods i vissa fall samt ansvarsbestämmelser. Beträffande de sakkunnigas inställning till dessa frågor får jag hänvisa till deras här bifogade förslag. Vissa erinringar mot vad de sakkunniga föreslagit ha framförts i några av yttrandena, men i de flesta fall ha de sakkunnigas förslag tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Någon närmare redogörelse för stadgandena i fråga torde emellertid här icke vara erforderlig, utan torde det vara tillräckligt, att jag angiver de viktigare ändringar i förhållande till gällande rätt, som jag anser mig böra förorda.

Kontrollföreskrifterna för den fasta handeln ha skärpts i vissa avseenden. Här kan nämnas att rörelseidkarens lokaler skola godkännas av polismyndigheten. Det har vidare ålagts de fasta handlandena en ovillkorlig skyldighet att avkräva okänd säljare tillfredsställande legitimation. Beträffande person, vilken kan antagas driva yrkesmässig handel med gods som avses i förordningen, är fast handlande därjämte skyldig att kontrollera att vederbörande innehar tillstånd till sådan handel. Å andra sidan ha vissa lättnader i föreskrifterna för den fasta handeln medgivits. Sålunda behöver anteckning om särskilt kännemärke å mottaget gods icke göras, där på grund av godsets mängd hinder däremot möter. Anteckning om bearbetning, förändring eller avhändelse behöver icke göras beträffande föremål, som under minst ett år varit i näringsidkarens besittning.

En skärpt kontroll över uppköparna har ansetts påkallad. Vid inköp anorstädes än i säljarens bostad eller affärslokal har det ålagts uppköpare att avkräva okänd säljare tillfredsställande legitimation. Uppköpare är vidare skyldig göra anteckning om inköp och försäljningar å numrerade inköpsnotor, som äro hophäftade i block. Notan skall bevaras under ett år efter inköpet.

Den ändringen har vidtagits, att föreskrifterna angående förande av affärsbok eller inköpsnotor samt angående märkning och förvaring av mottaget gods gjorts tillämpliga endast å varuslag, som angivas i förordningen. Beträffande lump och annat skrot än sådant av ädla metaller har stadgats lindring i fast handlandes bokföringsskyldighet, varjämte föreskrifterna om

märkning och förvaring samt om uppköparens skyldighet att föra anteckningar icke äro tillämpliga i fråga om sådant gods. Det har överlämnats till de lokala polismyndigheterna att meddela dispens från de särskilda föreskrifterna angående bokföring, märkning och förvaring. Det nuvarande undantaget från nämnda föreskrifter vid förvärv från kronan, kommun m. fl. har utvidgats till att omfatta samtliga handlande och samtidigt utsträckts till att avse även gods, som förvärvas å offentlig auktion eller från dödsbo.

Det har meddelats förbud för handlande att mottaga gods från den, som är berusad. Begagnade kläder ävensom andra föremål, som kunna antagas vara smittofarliga eller behäftade med ohyra, få icke mottagas med mindre de omedelbart underkastas desinfektion eller åtgärd för ohyrans borttagande. Polismyndigheterna skola äga meddela ordningsföreskrifter med avseende å rörelserna och skola vidare kunna ålägga handlandena att till polisen anmäla förvärv av gods av visst eller vissa slag.

Slutligen må nämnas att straffbestämmelserna något skärpts. Icke i något fall har dock stadgats svårare straff än dagsböter.

Med hänsyn till att förordningen måste korrespondera med ett undantagsstadgande i näringsfrihetsförordningen torde, därest den av mig föreslagna ändrade lagstiftningen kommer till stånd, en mindre ändring i § 8 näringsfrihetsförordningen bliva nödvändig. Förslag till förordning om ändrad lydelse av nämnda paragraf har upprättats inom handelsdepartementet.

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att de inom handelsdepartementet upprättade förslagen till

- 1) förordning angående handel med skrot, lump och begagnat gods; och
- 2) förordning om ändrad lydelse av § 8 förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet

måtte genom proposition föreläggas riksdagen för yttrande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl Gustaf Gyllenhaal.

Bilaga A.

De sakkunnigas förslag.

till

**förordning angående handel med skrot, lump och begagnat gods
(skrothandelsförordning).**

1 §. 1 mom. Denna förordning äger tillämpning å yrkesmässig handel med skrot och lump samt begagnat gods av följande slag:

- 1) beklädnadspersedlar, skodon,
- 2) motorfordon, cyklar, barnvagnar, båtar, delar av och tillbehör till dylika fortskaffningsmedel,
- 3) musikinstrument, radioapparater, grammofoner, kameror, klockor, kikare,
- 4) maskiner, maskindelar, redskap, verktyg, tekniska instrument,
- 5) smycken, äkta pärlor, ädla och halvädla stenar,
- 6) ovan ej nämnda föremål, vilka helt eller till väsentlig del bestå av guld, silver, platina, nysilver, koppar, mässing, tenn eller brons.

Med begagnade föremål likställas bevis om pantsättning av dylika föremål.

Till yrkesmässig handel hänföres även rörelse, i vilken förvärvat gods avyttras efter reparation, nedsmältning eller annan liknande bearbetning.

2 mom. Från förordningens tillämplighetsområde undantages handel å marknad.

3 mom. Utöver bestämmelserna i denna förordning skola för rätt att idka handel, som i 1 mom. sägs, gälla de föreskrifter, som i andra författningar äro meddelade angående idkande av handelsrörelse.

2 §. Handel, som i denna förordning avses, må utövas allenast av den, som erhållit tillstånd till sådan rörelses idkande.

Tillstånd må blott beviljas den, som gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet och i övrigt finnes lämplig utöva dylik rörelse och som är till handels idkande i allmänhet berättigad. Därjämte må tillstånd under iakttagande av vad i 5 § stadgas beviljas bolag eller ekonomisk förening.

3 §. Ansökning om tillstånd skall göras hos länsstyrelsen i det län, inom vilket rörelsen huvudsakligen skall bedrivas. Vid ansökningen skall fogas dels intyg rörande förhållanden av betydelse för ansökningens bedömande, dels ock, där sökanden för rörelsens utövande skall inneha kontors- eller butikslokal eller upplagsställe (*fast handel*), uppgift å ställe, där rörelsen skall utövas och där gods, som denna avser, skall förvaras, samt eljest uppgift å område, inom vilket verksamheten skall bedrivas.

Länsstyrelsen har att inhämta yttrande över ansökningen av polismyndigheten å den ort, där rörelsen huvudsakligen skall bedrivas samt där sökanden under de senaste två åren varit bosatt. Därjämte skall länsstyrelsen införskaffa den utredning i övrigt, som finnes påkallad.

Ansökning av svensk medborgare, bolag eller ekonomisk förening skall prövas av länsstyrelsen. Utlännings ansökning skall av länsstyrelsen, med

eget utlåtande och införskaffad utredning, överlämnas till Konungen för prövning och avgörande.

Beviljat tillstånd skall avse visst eller vissa slag av gods, varom förmåles i 1 §, och må i övrigt förbindas med de förbehåll, som finnas påkallade.

4 §. Tillstånd för den, som vill idka handelsrörelse utan kontors- eller butikslokal eller upplagsställe (*uppköpare*), skall avse visst län eller del av län. Där särskilda skäl därtill äro, må tillståndet avse flera län eller hela riket.

Tillstånd såsom uppköpare må kunna beviljas hos idkare av fast handel anställd person, vilken skall företaga uppköp för handlandens räkning. Sker uppköp genom anställd, som ej erhållit tillstånd som nyss sagts, eller sker uppköp vid handlandens affärslokal, skall så anses som om handlanden själv verkställt uppköpen.

5 §. Handelsrörelse, som i denna förordning avses, må av bolag eller ekonomisk förening utövas allenast genom särskild föreståndare.

Då anledning därtill föreligger, må envar näringsidkare, som förordningen avser, av länsstyrelsen kunna medgivnas rätt att anställa föreståndare för filial eller föreståndare, som skall förestå rörelsen under tid, då innehavare eller förut tillsatt föreståndare är förhindrad utöva tillsyn över rörelsen. Länsstyrelsen äger ock, när särskilda skäl därtill föreligga, ålägga näringsidkare att anställa sådan föreståndare.

Föreståndare skall av länsstyrelsen godkännas, därvid såsom villkor för godkännande skola gälla de i 2 § andra stycket stadgade förutsättningar. Avgår föreståndare från sin befattning annorledes än i samband med att godkännandet av honom såsom föreståndare återkallas, må dock den, som är till handels idkande i allmänhet berättigad, förestå rörelsen intill dess frågan om hans godkännande prövats, under förutsättning att ansökning härom ofördröjligen göres.

I ärende rörande godkännande av föreståndare skall införskaffas utredning, som i 3 § andra stycket sägs. Ärende angående filialföreståndare skall handläggas av länsstyrelsen i det län, inom vilket filialen är belägen.

6 §. Efter näringsidkares död må rörelsen för dödsboets räkning fortsättas under ett år. Det åligger dödsboet att inom en månad från dagen för dödsfallet hos länsstyrelsen göra anmälan om rörelsens fortsättande.

Rörelsen må likväl utövas allenast genom särskild föreståndare på sätt i 5 § sägs och skall därvid vad i nämnda paragraf stadgas för det fall att föreståndare avgår från sin befattning äga motsvarande tillämpning.

Vad i denna paragraf stadgas om rätt för dödsbo att fortsätta rörelsen skall även gälla för konkursbo, därvid tiden för rörelsens fortsatta bedrivande, för anmälan om rörelsens fortsättande samt för ansökning om godkännande av föreståndare skall räknas från dagen för första borgenärs-sammanträdet i konkursen.

7 §. Föreståndare, som i 5 och 6 §§ omförmåles, skall i vad angår rörelsens skötsel anses såsom näringsidkare.

8 §. Nedlägges rörelse, som i denna förordning avses, eller avgår föreståndare, skall anmälan härom ofördröjligen göras till vederbörande länsstyrelse.

9 §. Vid fast handel må ej för rörelsens utövande användas annat ställe än det, som blivit godkänt av polismyndigheten i orten.

10 §. Ej må fast handlande träffa avtal om förvärv av gods, som i 1 § sägs, med annan än den, som är känd för handlanden eller hans personal eller ock kan legitimera sig på ett tillfredsställande sätt. Beträffande person, som kan antagas driva yrkesmässig handel med gods av ovan omför-

mält slag, är handlanden därjämte skyldig att kontrollera, att vederbörande innehar tillstånd därtill.

11 §. Bedrives rörelsen såsom fast handel, skall näringsidkaren föra särskild bok (*affärsbok*) för inskrivning av varje affär, varigenom gods, som i 1 § sägs, förvärfvas för rörelsen eller eljest mottages för försäljning. Där länsstyrelsen det medgiver, må dock anteckningar om förekommande affärer i stället göras i annan lika betryggande ordning och skall om dylika anteckningar gälla vad om affärsbok är stadgat.

12 §. Vid sådan inskrivning av affär, som i 11 § sägs, skall anteckning göras om dagen för affärens avslutande, godsets art samt antal, mått eller vikt ävensom, där ej på grund av godsets mängd hinder däremot möter, om fabriksmärke och tillverkningsnummer eller annat särskilt kännemärke. Därjämte skola angivas den persons för- och tillnamn, yrke och bostad, med vilken affären avslutats, arten av och det eventuella numret å den legitimationshandling, som vederbörande företett, samt det pris, som avtalats, eller, där affären inneburit annat avtal än köp, dylikt avtals innehåll. Den, av vilken godset mottagits, bör genom egenhändig namnteckning vitsorda uppgifternas riktighet. Förvaras gods annorstädes än i affärslokalen, skall anteckning göras om förvaringsstället. Kommer gods å senare dag än den, då inskrivning verkställdes, i näringsidkarens besittning, skall dagen därför angivas.

Då inskrivet gods underkastas sådan bearbetning eller förändring, att det ej kan till sitt förutvarande bestånd igenkännas, skall anteckning ofördröjligen göras om åtgärden och dagen för dess vidtagande. Omedelbart efter avslutande av affär, varigenom näringsidkaren avhänder sig inskrivet gods, skall, där ej anteckning om bearbetning eller förändring skett, verkställas anteckning om avhändelsen, med angivande av dagen för affärens avslutande, den persons för- och tillnamn, yrke och bostad, som förvärvat godset, samt försäljningssumman eller, där fråga är om annat avtal än köp, dylikt avtals innehåll. Anteckning, som i detta stycke sägs, vare dock ej erforderlig beträffande föremål, som under minst ett år varit i näringsidkarens besittning.

13 §. Vad i affärsbok inskrivits får ej utplånas eller genom överstrykning eller annorledes göras oläsligt. Affärsbok skall förvaras under en tid av tio år, räknat från den dag, då sista inskrivningen verkställdes. Avslutad bok må mot bevis kunna lämnas till förvaring hos vederbörande polismyndighet. Vid rörelsens övergång till annan innehavare skall affärsboken överlämnas till denne; vid rörelsens nedläggande skall boken avlämnas till myndighet, som nyss nämnts.

14 §. Å gods, rörande vilket inskrivning, som i 11 § sägs, blivit gjord, skall så fort ske kan anbringas tydlig och varaktig beteckning, som gör det möjligt att utan omgång återfinna anteckningarna angående den affär, varigenom godset mottagits. Godset skall förvaras på sådant sätt, att det är åtkomligt för granskning.

Beteckning, varom i denna paragraf förmäles, må, så länge gods, som beteckningen avser, för rörelsen förvaras, borttagas allenast i den mån detta efter förloppet av den i 15 § omförmälda tid påkallas av godsets bearbetning eller förändring.

15 §. Där ej tillsägelse eller beslut av offentlig myndighet till annat föranleder, må gods, rörande vilket inskrivning, som i 11 § sägs, blivit gjord, ej utlämnas eller förstöras och ej heller nedsmältas eller underkastas annan bearbetning eller förändring förrän efter förloppet av sju dagar från den dag, då godset kommit i näringsidkarens besittning.

16 §. Det åligger uppköpare att om varje affär, varigenom gods, som i 1 § sägs, förvärfvas för rörelsen eller eljest mottages för försäljning, göra anteckning å i block hophäftade, numrerade inköpsnotor. Anteckning skall göras om dagen för affärens avslutande, godsets art samt antal, mått eller vikt ävensom, där ej på grund av godsets mängd hinder däremot möter, om fabriksmärke och tillverkningsnummer eller annat särskilt kännemärke. Därjämte skola överlåtarens för- och tillnamn samt yrke och bostad angivas.

Av i föregående stycke nämnda inköpsnotor skall en kopia tillställas den, av vilken godset förvärfvats eller eljest mottagits. Överlåter uppköpare mottaget gods till fast handlande, skall huvudexemplaret av inköpsnotan överlämnas till denne; inköpsnotan skall bevaras i ett år efter inköpet.

17 §. Konungen äger medgiva undantag från stadgandena i 11—16 §§. Där skäl därtill äro, må vederbörande länsstyrelse medgiva näringsidkare befrielse från skyldighet att för särskild affär eller särskilt slag av affärer ställa sig till efterrättelse vad i nyss nämnda paragrafer är stadgat.

18 §. Näringsidkare, som i denna förordning avses, eller hans biträde må ej för rörelsen förvärva eller eljest mottaga gods, som i 1 § sägs, från den, som är berusad eller ej fyllt 18 år, samt ej heller från den, beträffande vilken polismyndighet meddelat förbud, varom i 20 § andra stycket sägs.

Gods, som kan antagas vara smittofarligt, må icke mottagas med mindre det ofördröjligen underkastas desinfektion.

19 §. Efter anmälan av polismyndighet, att gods förkommit eller olovligen frånhänts ägaren, vare näringsidkare, som denna förordning avser, pliktig att ofördröjligen undersöka, huruvida godset finnes i hans besittning och huruvida han innehar någon anteckning om detsamma. Vinnes upplysning om godset, skall näringsidkaren, så fort ske kan, därom lämna myndigheten underrättelse.

Erhåller näringsidkaren annorledes än nu sagts kännedom om att den, som hos honom utbjuder eller till honom överlämnar gods, olovligen åtkommit detsamma eller av annan anledning icke äger rätt att avyttra godset, eller får näringsidkaren skälig anledning till misstanke därom, vare han likaledes skyldig att genast underrätta vederbörande polismyndighet.

Skriftliga meddelanden från polismyndighet skola av näringsidkaren under en tid av ett år förvaras ordnade i tidsföljd. Övergår rörelsen till annan innehavare, skola meddelandena överlämnas till denne. Vid rörelsens nedläggande skola meddelandena avlämnas till vederbörande polismyndighet.

20 §. Polismyndighet äger undersöka näringsidkares lokaler och lager, varjämte polismyndigheten och fattigvårdsstyrelsen i orten äga granska affärsbok och inköpsnotor. Näringsidkaren eller hans ställföreträdare vare pliktig att därvid tillhandahålla gods och anteckningar, vilkas granskning påkallas, samt att tillhandagå med upplysningar.

På framställning av fattigvårdsstyrelse, barnavårdsnämnd eller nykterhetsnämnd eller då eljest synnerliga skäl därtill föreligga, äger polismyndighet meddela näringsidkare, som i denna förordning avses, förbud att för rörelsen mottaga gods, som i 1 § sägs, från viss angiven person.

21 §. Finnas särskilda ordningsföreskrifter vara av nöden med avseende å driften av rörelse, varom i denna förordning är fråga, äger länsstyrelsen meddela dylika föreskrifter. Länsstyrelsen äger ock ålägga näringsidkare, som i denna förordning avses, skyldighet att till polismyndigheten i orten anmäla förvärv av föremål av visst eller vissa slag. För överträdelse av ordningsföreskrift eller för underlåtenhet att efterkomma åläggande, som nyss nämnts, må stadgas viten av fem till och med ett hundra kronor.

22 §. Tillstånd att idka rörelse, som i denna förordning avses, ävensom godkännande av föreståndare för sådan rörelse må av länsstyrelsen återkallas eller begränsas, när omständigheterna därtill föranleda.

23 §. 1 mom. Den, som utan att enligt föreskrifterna i denna förordning vara därtill berättigad idkar eller förestår rörelse, som i 1 § avses, straffes med dagsböter, minst fem.

Till samma ansvar vare den förfallen, som utövar rörelse, varom i 5 § första stycket eller 6 § förmäles, annorledes än genom behörig föreståndare, så ock uppköpare, som idkar handel utom det område, till vilket hans tillstånd med stöd av 4 § må ha begränsats.

2 mom. Förseelse mot 6 § första stycket andra punkten, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18 eller 19 § eller mot 20 § första stycket straffes med böter från och med fem till och med två hundra kronor.

Skulle föreståndare, som i 5 och 6 §§ omförmäles, vid utövningen av sin föreståndarebefattning göra sig skyldig till överträdelse, som nu sagts, eller till överträdelse av ordningsföreskrift eller till underlåtenhet att efterkomma åläggande, som enligt 21 § meddelats, vare näringsens innehavare ock förfallen till ansvar, där han prövas vara delaktig i förseelsen.

24 §. Har någon under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordning eller mot ordningsföreskrift, som enligt 21 § meddelats, eller för underlåtenhet att efterkomma åläggande, som i 21 § sägs, fortsatt samma förseelse eller underlåtenhet och på denna grund ånyo åtalats, skall såsom särskilt brott anses vad han före varje åtal förbrutit.

25 §. För förseelse, som med näringsidkares vetskap begås av hos honom anställd person, ansvare näringsidkaren liksom vore förseelsen begången av honom själv.

26 §. Till böter eller till utgivande av vite må icke dömas, om förseelsen enligt allmänna strafflagen eller annan författning bör beläggas med strängare straff.

27 §. Böter och viten enligt denna förordning tillfalla kronan.

28 §. Emot beslut, som på grund av denna förordning meddelas av länsstyrelse eller polismyndighet, må besvär anföras inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd; dock lände beslutet, utan hinder av besvär, till efterrättelse, intill dess anorlunda kan bliva vederbörligen förordnat.

29 §. Närmare föreskrifter angående tillämpningen av denna förordning utfärdas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den

Genom denna förordning upphäves förordningen den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m.

Innehar näringsidkare rätt enligt äldre förordning att idka grosshandel med eller försäljning i bod eller från annat upplagsställe av visst eller vissa varuslag, som omfattas av denna förordning, gäller denna rätt även efter ikraftträdandet av förevarande förordning. Har näringsidkare, som nu nämnts, rätt att handla med samtliga de varuslag, som omförmälas i förordningen den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m., äger han efter ikraftträdandet av denna förordning idka handel med gods, som i 1 § denna förordning sägs.

Rätt för näringsidkare enligt äldre förordning att idka annan handel än i föregående stycke sägs med varuslag, som avses i 1 § denna förordning, gäller allenast till och med den

Har länsstyrelsen medgivit näringsidkare befrielse från skyldighet att ställa sig till efterrättelse vad i 7, 8, 10 eller 11 § förordningen den 28 maj 1918 angående handel med vissa begagnade föremål m. m. är stadgat, skall näringsidkaren tillsvidare åtnjuta motsvarande befrielse även efter ikraftträdandet av denna förordning.

Fast handlande, som vid denna förordnings ikraftträdande äger rätt att idka handel, varom här är fråga, må utan polismyndighetens godkännande för rörelsens utövande använda ställe, som utnyttjades för detta ändamål vid förordningens ikraftträdande och varom uppgift i vederbörlig ordning lämnats till länsstyrelsen.

Bilaga B.

**Utredning rörande anmälningar till kriminalpolisen i Stockholm
år 1947 angående olovligen tillgripet gods av
nedanstående slag.**

Varuslag	Antal anmälda fall	Sammanlagt värde, kronor
1. Beklädnadspersedlar	2 421	952 902
Skodon	236	14 020
2. Motorfordon	2 120	6 339 484
Cyklar	6 091	880 113
Barnvagnar	71	5 700
Båtar	145	147 369
Delar och tillbehör till:		
Motorfordon.....	218	59 859
Cyklar	205	8 765
Barnvagnar	1	9
Båtar	6	2 715
3. Musikinstrument	47	20 675
Radioapparater.....	96	26 997
Grammofoner.....	11	2 175
Kameror	190	89 307
Klockor	503	140 560
Kikare	49	12 966
4. Maskiner, andra än kontorsmaskiner...	120	81 879
Maskindelar	23	8 114
Kontorsmaskiner.....	93	47 366
Redskap.....	12	1 437
Verktyg	98	15 588
Tekniska instrument	56	30 943
5. Smycken med endast äkta pärlor	6	4 700
Smycken med endast ädla stenar	35	60 105
6. Smycken och andra föremål av guld, silver, platina, nysilver, koppar, mäs- sing, tenn, brons	450	326 820
7. Lädervaror	180	40 384
Summa	13 423	9 320 952